

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI KADENCJA**

Warszawa, dnia 25 sierpnia 2006 r.

Druk nr 228

Pan

Bogdan BORUSEWICZ

MARSZAŁEK SENATU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Na podstawie art. 84 ust. 1 Regulaminu Senatu my, niżej podpisani senatorowie, wnosimy projekt uchwały

w sprawie poradnictwa zawodowego jako sposobu zapobiegania i efektywnego obniżania bezrobocia młodzieży.

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem uchwały upoważniamy senatora Adama Bieleę.

(-) Mirosław Jan Adamczak	(-) Antoni Andrzej Motyczka
(-) Franciszek Adamczyk	(-) Andrzej Owczarek
(-) Dorota Irvina Arciszewska-Mielewczyk	(-) Stanisław Piotrowicz
(-) Adam Biela	(-) Lesław Paweł Podkański
(-) Jarosław Chmielewski	(-) Krzysztof Jakub Putra
(-) Ryszard Ciecierski	(-) Jadwiga Julia Rudnicka
(-) Janina Fetlińska	(-) Czesław Rybka
(-) Andrzej Maria Gołaś	(-) Czesław Wincenty Ryszka
(-) Henryk Górski	(-) Sławomir Sadowski
(-) Andrzej Stanisław Jarocho	(-) Jan Szafranec
(-) Bronisław Jan Korfanty	(-) Zbigniew Marian Szaleniec
(-) Waldemar Jerzy Kraska	(-) Jerzy Szmit
(-) Janusz Kubiak	(-) Zbigniew Andrzej Trybuła
(-) Bogdan Lisiecki	(-) Piotr Wach
(-) Andrzej Łuczycki	(-) Kazimierz Wiatr
(-) Tadeusz Maćkała	(-) Ludwik Zalewski
(-) Adam Massalski	(-) Marek Ziółkowski
(-) Mieczysław Stanisław Maziarz	(-) Kosma Tadeusz Złotowski
(-) Marian Miłek	(-) Czesław Marek Żelichowski

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia ...

**w sprawie poradnictwa zawodowego jako sposobu zapobiegania i efektywnego obniżania
bezrobocia młodzieży**

Senat RP z rosnącym niepokojem obserwuje utrzymywanie się bardzo wysokiego wskaźnika bezrobocia młodzieży polskiej w wieku 18–25 lat, która nie kontynuuje już nauki, przynajmniej w trybie dziennym, lecz nie uzyskała zatrudnienia w Polsce. Według danych Eurostatu w grudniu 2005 r. wskaźnik ten wynosił 37,7%. Taka sytuacja zmusza młodych ludzi do masowych wyjazdów za granicę w celu uzyskania zatrudnienia. Konsekwencjami tych wyjazdów, już w niedalekiej przyszłości, mogą być: brak ciągłości pokoleniowej, wraz ze wszystkimi skutkami makroekonomicznymi dla budżetu państwa, kryzys demograficzny w Polsce oraz problemy psychospołeczne i moralne w polskich rodzinach.

Senat RP uważa, że należy zaproponować systemowe rozwiązania poważnych problemów związanych z bezrobociem, z którymi Polska boryka się jako państwo członkowskie Unii Europejskiej. Palącą potrzebą jest reorganizacja i rozwinięcie, na wzór innych krajów członkowskich Unii Europejskiej, systemu poradnictwa zawodowego, który rozwiązywałby problemy bezrobocia w Polsce, zwłaszcza bezrobocia młodzieży.

Taką inicjatywę podjęły polskie środowiska doradców zawodowych, tworząc w sposób demokratyczny regionalne fora poradnictwa zawodowego. Inicjatywa ta uznana została przez Komisję Europejską za dobrą praktykę, co znalazło wyraz w projekcie European Guidance Forum (Europejskie Forum Całozyciowego Doradztwa Kariery). Forum to realizuje postanowienia rezolucji Rady Unii Europejskiej, z 28–29 maja 2004 r., w sprawie rozwoju całozyciowego doradztwa kariery jako skutecznego instrumentu przeciwdziałania bezrobociu i zmniejszania skali tego zjawiska.

W oparciu o ten model polscy doradcy zawodowi założyli stowarzyszenie o nazwie Narodowe Forum Całozyciowego Doradztwa Kariery, które ma swoje regionalne struktury.

Senat RP docenia rolę infrastruktury organizacyjnej poradnictwa zawodowego w obniżaniu bezrobocia i wspieraniu karier zawodowych młodzieży w Polsce oraz dostrzega wskazaną w rezolucji Rady Unii Europejskiej konieczność rozwoju systemu całozyciowego doradztwa kariery.

W związku z tym Senat RP obejmuje patronatem Narodowe Forum Całozyciowego Doradztwa Kariery.

Patronat Senatu Rzeczypospolitej Polskiej polega na:

- a) podejmowaniu działań legislacyjnych dotyczących rozwiązań systemowych odnoszących się do całościowego doradztwa kariery jako sposobu przeciwdziałania bezrobociu w Polsce, a zwłaszcza bezrobociu absolwentów polskich szkół,
- b) opiniowaniu inicjatyw legislacyjnych wnoszonych do Komisji Europejskiej odnoszących się do poradnictwa zawodowego oraz do działań na rzecz zapobiegania bezrobociu i zmniejszania go w krajach członkowskich,
- c) wspieraniu działalności w zakresie badań naukowych dotyczących takich zagadnień, jak rynek pracy, zawodoznawstwo, efektywność i jakość doradztwa zawodowego, kształcenie ustawiczne, psychologia, socjologia i pedagogika doradztwa zawodowego,
- d) wspieraniu działalności w zakresie koordynowania programów kształcenia akademickiego doradców zawodowych i nauczycieli przedsiębiorczości,
- e) wspieraniu działalności w zakresie koordynowania poradnictwa zawodowego w skali krajowej i regionalnej oraz rozwijania przedsiębiorczości młodzieży.

Realizacja wskazanych celów i zadań wymaga zapewnienia środków finansowych, zarówno z funduszy Unii Europejskiej, jak i z budżetu państwa.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski“.

UZASADNIENIE

Obszerne uzasadnienie projektu uchwały stanowi zapis stenograficzny z konferencji „Rozwój systemu poradnictwa zawodowego w Polsce szansą efektywnego obniżenia bezrobocia“, która odbyła się w Senacie RP w dniu 2 czerwca 2006 r. pod patronatem marszałka Senatu RP. W konferencji wzięli udział senatorowie RP, przedstawiciele resortów zainteresowanych poradnictwem zawodowym, naukowcy reprezentujący wszystkie ważniejsze ośrodki akademickie w Polsce, doradcy zawodowi reprezentujący regionalne fora poradnictwa zawodowego oraz goście zagraniczni: dr Bernhard Henschke, prezydent International Association for Educational and Vocational Guidance, dr Peter Härtel, ze Styryjskiego Towarzystwa Ekonomicznego, koordynator projektu Joint Actions: European Guidance Forum.

Senat RP zawsze stara się podejmować te działania, które mają na celu dobro wspólne Polaków. Wiadomo, że w tej chwili jednym z podstawowych problemów jest zapewnienie pracy polskiej młodzieży. Polska jest bardzo wdzięczna krajom Unii za stworzenie możliwości podejmowania pracy przez polską młodzież. Należy wyrazić zadowolenie, iż nasza młodzież, dobrze wykształcona w polskich szkołach, stosunkowo łatwo uzyskuje zatrudnienie za granicą, na przykład w Wielkiej Brytanii, Irlandii, Szwecji, Hiszpanii czy Portugalii. Ale w przyszłości rozwiązanie takie nie będzie dla Polski korzystne. Emigracja naszej młodzieży nie jest dobrym rozwiązaniem. Absolwenci polskich szkół powinni zostawać w kraju, powinni tu pracować, tutaj pomnażać dochód narodowy, tutaj działać.

Senat RP jest przekonany, że problemu bezrobocia młodzieży nie da się rozwiązać bez integracji środowiska doradców zawodowych, bez podnoszenia ich kompetencji. W związku z tym będzie nie tylko formalnie patronował środowisku doradców zawodowych, ale również będzie starał się wspierać wszystkie inicjatywy w tej sprawie, i to nie tylko słowami, ale i konkretnymi działaniami.

Szefowie rządów UE spotkali się w 2000 r. w Lizbonie i postawili sobie ambitny cel, żeby do 2010 r. Europa stała się bardziej konkurencyjna, dynamiczna i żeby jej gospodarka oparta na wiedzy dorównała gospodarkom Stanów Zjednoczonych i Japonii. Aby osiągnąć ten cel, należy zmodernizować systemy i praktyki w takich dziedzinach jak edukacja ogólna, kształcenie zawodowe i zatrudnienie. Doradztwo zawodowe oraz związane z nim instytucje i organizacje pozarządowe to szczególnie ważny i przekrojowy instrument, jeśli chodzi o te dziedziny. Pozwala on urzeczywistnić ideę uczenia się przez całe życie.

Z badań OECD wynika, że przejście młodych ludzi ze świata edukacji do świata pracy jest tym efektywniejsze, im bardziej są oni wspierani przez skuteczny system doradztwa zawodowego. Z badań UE i Banku Światowego wynika, że potrzebne są kooperacja poszczególnych ministerstw, a w szczególności ministerstw edukacji i pracy, oraz koordynacja ich działań. Stwierdzono, że aktualna współpraca nie jest silna i wymaga znacznej poprawy.

Unia Europejska i OECD zaleciły współpracę wszystkich ważnych instytucji, w tym także politycznych i społecznych, organizacji pozarządowych, które zajmują się w danym kraju poradnictwem zawodowym. Zaleciły one utworzenie sieci narodowych całonocowego doradztwa kariery, obejmujących organizacje pozarządowe, w celu uzgadniania wszystkich, istotnych dla doradztwa podstawowych inicjatyw i działań.

W Polsce taka organizacja pozarządowa, o nazwie Ogólnopolskie Forum Poradnictwa Zawodowego, powstała już w 2000 r. i była to pierwsza tego typu organizacja w Europie. Aktualnie poradnictwo zawodowe jest w Polsce rozproszone w czterech resortach: edukacji, szkolnictwa wyższego, pracy i polityki społecznej oraz obrony narodowej. Dodatkowo sytuację komplikuje fakt, że instytucje poradnictwa zawodowego podlegają samorządom wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Takie rozproszenie oraz brak koordynacji powodują, że nie ma żadnej gwarancji przeciwdziałania bezrobociu w Polsce i ma miejsce poważne marnotrawstwo sił i środków publicznych. Dlatego jednym z głównych zadań Forum jest rozwój systemu całonocowego doradztwa karier służącego przede wszystkim realizacji karier zawodowych młodzieży w Polsce i rozwoju dobrobytu całego społeczeństwa. Narodowe Forum Całonocowego Doradztwa Kariery jest stowarzyszeniem skupiającym instytucje edukacyjne i rynku pracy oraz doradców zawodowych, naukowców, pracodawców i inne organizacje działające wspólnie w celu planowania i rozwoju karier zawodowych młodzieży, osób dorosłych i osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Obecnie rozwijają swoją sieć fora regionalne: podkarpackie, kujawsko-pomorskie, dolnośląskie, wielkopolskie, lubelskie, mazowieckie, podlaskie oraz łódzkie. Jeszcze w tym roku powstaną fora w kolejnych regionach: śląskim, zielonogórskim, małopolskim, szczecińskim i gdańskim.

W 2004 r. w Niemczech odbył się duży kongres na temat przyszłości doradztwa zawodowego z udziałem Federalnego Urzędu Pracy, Ministerstwa Pracy i Edukacji, na którym wypracowano program działań i dokument określający funkcjonowanie niemieckiego forum.

Wkrótce potem, w 2005 r., w Krakowie rozpoczęto realizację europejskiego projektu European Guidance Forum, którego celem jest rozwój całonocowego doradztwa kariery w krajach członkowskich oraz utworzenie narodowych for i ich współpraca w sieci ogólnoeuropejskiej.

Polska legitymuje się najwyższym w Europie wskaźnikiem ukończenia edukacji zawodowej (ponad 90% w Polsce, a 70% w Europie). Liczba uczniów, którzy opuszczają oficjalną ścieżkę kształcenia wynosi 5,5%, podczas gdy w Europie około 15%. Paradoxem jest zatem to, że przy tak znakomitych wskaźnikach edukacyjnych absolwenci szkół nie znajdują pracy w kraju. Trzeba przede wszystkim usunąć bariery i stworzyć warunki do powstawania miejsc pracy, zarówno pracy najemnej, jak i w ramach samozatrudnienia. Niezbędne są nowe rozwiązania legislacyjne. Tym działaniom powinny towarzyszyć konkretne przedsięwzięcia wspierające tworzenie satysfakcjonujących indywidualnych karier młodzieży.

Osiągnięcie tego celu jest możliwe poprzez rozwijanie sprawnie działającego systemu poradnictwa zawodowego mającego swoje regionalne struktury. Podejmowanie demokratycznych działań w ramach Forum Narodowego pozwoli na zarówno udzielanie bezpośredniej pomocy młodzieży poszukującej pracy, jak i zgłaszanie potrzeb legislacyjnych do Senatu RP.